

การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมกับ
วิธีการทางประวัติศาสตร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาสังคมศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

The Development of Analytical Thinking Skills Using Films Combined with
Historical Methods of First-Year Students in Social Studies Program, Suratthani
Rajabhat University

ฤทัยชนก ห่วงจริง

Rutaichanok Hunjing

สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Social Studies Program, Faculty of Education, Suratthani Rajabhat University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: nan5941@gmail.com

Received October 31, 2025; Revised January 5, 2026; Accepted March 12, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มุ่งทดลองมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาสาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 2 กลุ่มเรียน คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน รวม 60 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 ได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการสอนแบบปกติ แบบวัดความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย แบบสะท้อนการเรียนรู้จากภาพยนตร์ แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนของผู้เรียนกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ข้อค้นพบจากงานวิจัยนี้ คือ กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นการจัดการเรียนรู้ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบในภาพยนตร์กับเรื่องราวในเส้นเวลาประวัติศาสตร์ ภาพยนตร์เป็นส่วนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่รู้แสวงหาคำตอบ และนำไปสู่การพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์อย่างมีขั้นตอน

คำสำคัญ: ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์; วิธีการทางประวัติศาสตร์; ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย

Abstract

This quasi-experimental research aimed to compare students' post-learning analytical thinking skills and learning achievement between those who received instruction using films combined with historical methods and those who received instruction through a conventional teaching approach. The participants consisted of 60 first-year undergraduate students enrolled in the Social Studies Program at Suratthani Rajabhat University during the second semester of the 2024 academic year. Using cluster random sampling, the students were divided into two groups: an experimental group of 30 students and a control group of 30 students. The research instruments included lesson plans using films combined with historical methods, conventional lesson plans, an analytical thinking skills test, a Thai History learning achievement test, a film-based learning reflection form, and a cooperation behavior assessment form. Data were analyzed using mean, standard deviation, independent-samples t-test, and content analysis. The results revealed that

1. The post-learning analytical thinking skills of students in the experimental group were significantly higher than those of the control group at the .05 level.

2. The post-learning achievement of students in the experimental group was significantly higher than that of the control group at the .05 level.

The findings of this study indicate that learning activities using films combined with historical methods constitute an instructional approach that clearly demonstrates the relationship between cinematic elements and historical narratives within a chronological framework. Films function as

instructional stimuli that encourage students' curiosity and inquiry, leading to the step-by-step development of analytical thinking skills.

Keywords: Historical Film; Historical Method; Analytical Thinking Skills; Learning Achievement in Thai History

บทนำ

National Education Act (No. 4), 2019 มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ได้รับการพัฒนาด้านการคิดขั้นสูงซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Laolearn-dee, 2011) การพัฒนาด้านการคิดขั้นสูงเป็นกระบวนการฝึกทักษะด้านความคิดที่ซับซ้อนมีขั้นตอนอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่ทำหน้าที่ในการแยกแยะข้อมูลหรือสถานการณ์ออกเป็นส่วนย่อย เพื่อทำความเข้าใจปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างรอบคอบ งานวิจัยเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ตามแนวคิดของบลูม (Bloom's Taxonomy) โดยใช้หลักของการประเมินและอ้างอิงหลักฐานด้วยการใช้วิธีการลงมือปฏิบัติจริงตามขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด ลงมือทำ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบโดยผ่านขั้นตอนการพิจารณาไตร่ตรองอย่างรอบคอบบนพื้นฐานของการมีเหตุผล เมื่อทักษะการคิดวิเคราะห์กลายเป็นทักษะเริ่มต้นในการพัฒนาทักษะด้านการคิดขั้นสูงให้เกิดตรงต่อผู้เรียน ผู้วิจัยจึงพยายามหาแบบการจัดการเรียนรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์ จึงนำวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ที่ประกอบไปด้วย 1. ขั้นกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน 2. ขั้นแสวงหาความรู้โดยการรวบรวมหลักฐาน 3. ขั้นวิเคราะห์และประเมินค่าข้อมูล 4. ขั้นตีความและสังเคราะห์ 5. ขั้นนำเสนอข้อมูลมาประยุกต์ใช้ กับการจัดการเรียนรู้ในงานวิจัยเรื่องนี้

การจัดการเรียนการสอนในวิชาประวัติศาสตร์ยุคปัจจุบัน ผู้สอนมักนำความรู้ใหม่มาผนวกรวมเข้ากับมวลประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ก่อนนำมาจัดหมวดหมู่เพื่อแสวงหาขั้นตอนและรูปแบบการสอนเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด แต่ทว่าปัญหาที่ทำนายผู้สอนกลับกลายเป็นการที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดเครื่องมือช่วยคิดในการเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับประสบการณ์ใหม่ ส่งผลให้การรับข้อมูลใหม่ขาดตอน อีกทั้งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนเองก็มักมุ่งตรงต่อผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นต่อผู้เรียนมากกว่าให้ความสำคัญต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ รวมถึงวิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้จากตัวผู้สอน ก็มักให้ความสำคัญกับองค์ความรู้เดิมมากกว่าการสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ส่งผลให้การวัดและประเมินผลในการเรียนรู้ออกมาในรูปแบบของการท่องจำและขาดการประเมินผลสัมฤทธิ์ในส่วนของการจัดการเรียนรู้ซึ่งกระบวนการสอนแบบนี้ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ในระดับของการรับข้อมูลเพียงอย่างเดียวไม่สามารถพัฒนาไปสู่การ

สร้างองค์ความรู้ในระดับสร้างสรรค์ได้ อีกทั้งการสอนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยแบบเดิมนั้น ไม่มีการคำนึงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ภูมิหลังทางวัฒนธรรมรวมถึงข้อจำกัดของบุคคล อีกทั้งผู้เรียนการไม่สามารถนึกภาพของบุคคล เหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในอดีตได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พลาดิตัย สิทธิธัญกิจ (Sitthithanyakit, 2000, p. 12) ที่เสนอว่า ปัญหาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยในสถานศึกษา พบว่า ผู้สอนมักจะเน้นในผู้เรียนท่องจำตามบทเรียน แต่ไม่ค่อยสอนให้ผู้เรียนรู้จักนำเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์มาคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Vallibodhom (2014, p. 6) เรื่อง ประวัติศาสตร์บอกเล่าเพื่อเด็กรักถิ่น ที่เสนอว่า การจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา ผู้สอนจะสอนตามตำราซึ่งผู้เรียนไม่มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น ส่งผลให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการเรียนประวัติศาสตร์แบบท่องจำ

จากเหตุดังกล่าวได้ส่งผลให้ผู้วิจัยพยายามหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาศักยภาพด้านการคิดวิเคราะห์เพิ่มมากขึ้นแต่ยังคงให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ โดยในงานวิจัยชิ้นนี้ได้เลือกใช้สื่อการจัดการเรียนรู้ประเภทภาพยนตร์เรื่อง บุปผะสนิवास 2 เพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนสนใจแสวงหาความรู้ควบคู่ไปกับการได้รับความสนุกสนานจากการชมภาพยนตร์ เพราะการดำเนินเรื่องราวในภาพยนตร์มีลำดับเหตุการณ์อย่างชัดเจน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำเส้นเวลาของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นของประวัติศาสตร์ไทยช่วงต้นรัตนโกสินทร์ได้มากขึ้น อีกทั้งภาพยนตร์ยังสื่อความหมาย อารมณ์ ความรู้สึกในรูปแบบของการเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตผ่านตัวละครหลักที่สามารถดึงดูดความสนใจใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนได้อีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Rosenstock ใน Kalka and Phumpud (2013) ที่เสนอว่า สื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนในระดับสูง คือ สื่อการสอนประเภทภาพยนตร์ และถึงแม้ว่าจะมีงานวิจัยจำนวนหนึ่งที่พยายามเสนอภาพของการใช้ภาพยนตร์มาช่วยในการจัดกระบวนการเรียนรู้ แต่ยังไม่ปรากฏว่ามีงานใดที่ศึกษาการใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์อย่างมีระบบ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอนมาเป็นส่วนหนึ่งในการวิจัยภายใต้บริบทของผู้เรียนที่เป็นนักศึกษาวิชาชีวศรุษชั้นปีที่ 1 ตามที่ Fenton ใน Kaewpuang (2020, p. 187) ว่า หัวใจของการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ควรสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การตีความข้อมูลทางประวัติศาสตร์มากกว่าการรู้เนื้อหาเพียงอย่างเดียว ภายใต้การนำวิธีการทางประวัติศาสตร์มาใช้ร่วมกับสื่อการจัดการเรียนรู้ประเภทภาพยนตร์ จึงสามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ สนุกสนานไปกับการฝึกคิด ฝึกปฏิบัติด้วยวิธีการสืบค้นซึ่งเป็นวิธีการที่ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้โดยใช้หลักการทางประวัติศาสตร์ ผ่านกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบในการแสวงหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อสามารถนำไปสู่การอธิบายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทางประวัติศาสตร์ได้อย่างสมเหตุสมผล อีกทั้ง

กระบวนการทั้งหมดทำให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุข รวมถึงผู้สอนสามารถชี้แนะให้ผู้เรียนรู้จักคิดแยกประเภทและจัดลำดับของข้อมูลได้อีกด้วย

ดังนั้น การใช้สื่อการสอนประเภทภาพยนตร์ในการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์จึงเป็นแนวทางในการฝึกให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นขั้นตอนและผู้เรียนสามารถนำผลลัพธ์ที่ผ่านการคิดวิเคราะห์มาตีความ ประเมินค่าของหลักฐาน และนำไปสู่การตัดสินใจในการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสมในอนาคต จากเหตุผลดังกล่าวส่งผลให้ผู้ศึกษาสนใจการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งเป็นการฝึกทักษะหลายด้านของผู้เรียน เช่น การฟัง การดู ก่อนจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ด้วยกระบวนการวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริง ก่อเกิดผลงานที่สร้างประโยชน์ให้สังคมและชุมชน ทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจจากผลงานของตนเอง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับกลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่ากลุ่มผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

การทบทวนวรรณกรรม

การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์

วิธีการทางประวัติศาสตร์ หมายถึง วิธีวิจัยเอกสารและหลักฐานประกอบอื่นๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ใหม่ทางประวัติศาสตร์ บนพื้นฐานการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมมาอย่างเป็นระบบ และที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานการตั้งประเด็นปัญหาหรือ ข้อสมมติฐาน และการตีความหลักฐานอย่างเป็นเหตุเป็นผล ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (Nitiketpricha 2016, p. 156–257) ประกอบด้วย 1.การกำหนดหัวข้อที่ต้องการ

แสวงหาคำตอบ 2.การสืบค้นรวบรวมหลักฐานทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ 3.การตรวจสอบ ประเมินคุณค่า ตีความและวิเคราะห์หลักฐาน ด้วยการใช้ เหตุผลปราศจากอคติ มีความเป็นกลางในการตรวจสอบ 4.การวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลตามข้อเท็จจริง เพื่อตอบคำถามโดยอ้างอิงจากหลักฐานอย่างเคร่งครัด และพยายามทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในอดีต ภายใต้วงเวลาในยุคนั้น 5.การเรียบเรียงข้อสรุป นำเสนอได้อย่างมีเหตุผล ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย น่าสนใจ และมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อให้ได้งานประวัติศาสตร์ที่มีคุณค่าและมีความหมาย

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ หมายถึง ภาพยนตร์ทุกชนิดที่สามารถใช้ในการศึกษา โดยผู้ใช้มี การเลือกใช้ในเหมาะสมต่อชั้นเรียนและใช้อย่างถูกต้อง โดยสามารถแบ่งได้เป็น ภาพยนตร์เรื่องพื้นฐานของ เรื่องที่เรียน และภาพยนตร์ประกอบสอนขนาดสั้น โดยมีผู้สอนเป็นผู้ควบคุม อธิบายและเพิ่มเติม (Ngamsanit, 2005, p. 182–202)

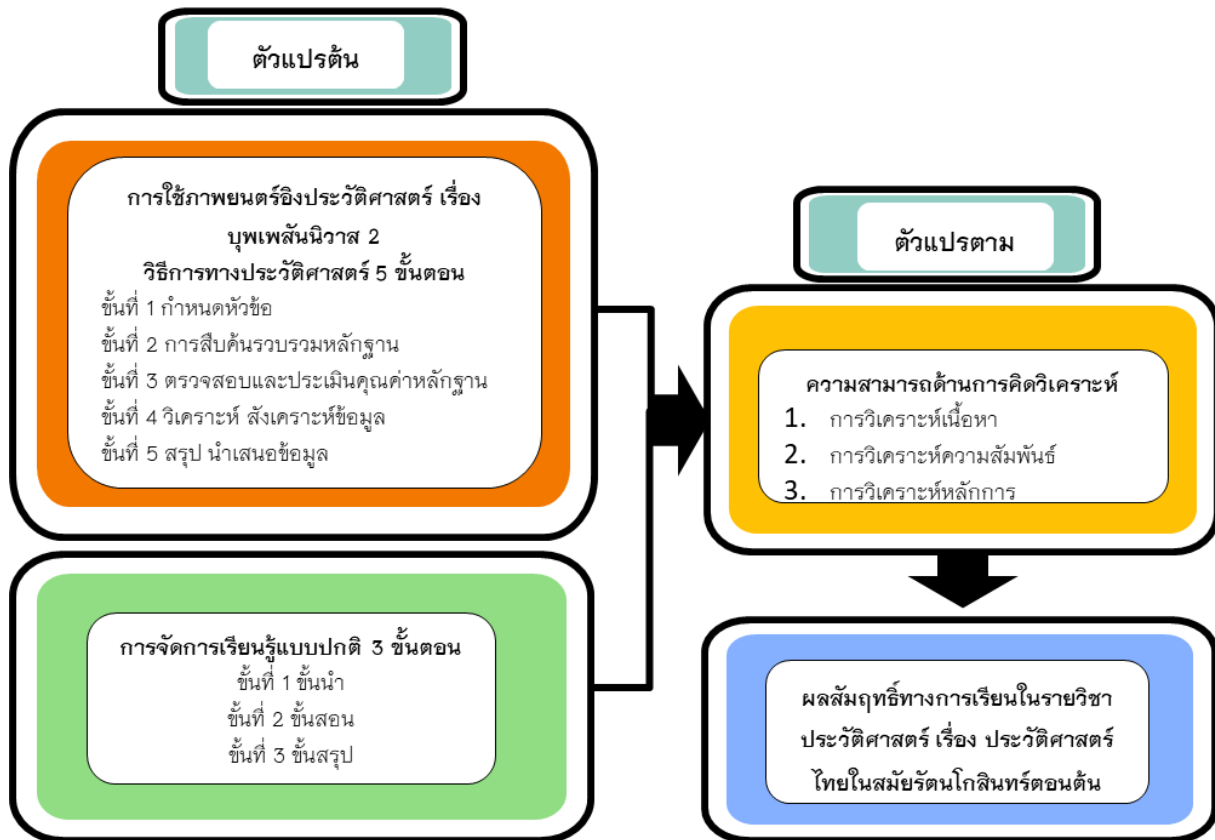
ทฤษฎีรหัสคู่ (Dual-coding theory) ที่พัฒนาขึ้นโดย Paivio (1971) ที่เสนอบนสมมติฐานที่ว่า มนุษย์ ประมวลผลข้อมูลผ่านภาพและคำพูด การรับรู้ทั้ง 2 แบบนี้แยกออกจากกันแต่เชื่อมโยงกัน ดังนั้น การนำ ภาพยนตร์มาใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นการนำเข้าสู่ข้อมูลที่เห็นด้วยตาและรับข้อมูลในรูปแบบ เสียง จากนั้นผู้เรียนจะผ่านกระบวนการตีความและทำความเข้าใจตามลำดับ

การคิดวิเคราะห์ หมายถึง การใคร่ครวญ ไตร่ตรองอย่างละเอียดรอบคอบอย่างมีเหตุผล โดยหา จุดเด่น จุดด้อยและเสนอสิ่งที่เหมาะสมอย่างเป็นธรรม (Royal Institute Dictionary, 1999) หรือ ความสามารถในการตีความข้อมูลหลักไปยังองค์ประกอบย่อยและเป็นการค้นหาความสัมพันธ์ ซึ่งสามารถ สื่อสารออกมาให้เห็นผ่านเทคนิควิธีการสรุปความที่มีประสิทธิภาพ เป็นการพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผล ให้กับข้อมูลต่าง ๆ โดยนำองค์ประกอบหลักและย่อยของข้อมูลนั้นๆมาหาความสัมพันธ์เชื่อมโยงจน สามารถประกอบเป็นโครงสร้างหรือภาพรวมและหาทางออกและแนวทางแก้ปัญหาได้ (Mulkham, 2014)

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experiment) โดยใช้ภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เป็นตัวแปรต้น โดยนำวิธีการศึกษาซึ่งเป็นขั้นตอนวิธีการทางประวัติศาสตร์ของ Nitiketpricha (2016, p. 156–257) มาสังเคราะห์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ของ Office of the Basic Education Commission (2008, p. 114) และใช้รูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบปรกติของ Khammani (2021,

p. 327) เพื่อพัฒนาตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ของ Bloom (1956) ภายใต้กรอบการวิจัย แผนภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวนนักศึกษา 170 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ตัวแปรต้น คือ กิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน

ตัวแปรตาม คือ การคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยนี้เป็นการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ เพื่อมุ่งเน้นความสามารถทางด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ผู้ศึกษาคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณภาพโดยพิจารณาจากเนื้อหาและความเหมาะสมสอดคล้องกับช่วงวัยของผู้เรียน ในระดับชั้นปีที่ 1 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี คือ ภาพยนตร์เรื่อง "บุพเพสันนิวาส ๒" ซึ่งมีความสอดคล้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการทดลองในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย คือ ประวัติศาสตร์ไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น จำนวน 8 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จำนวน 2 แผน รวม 8 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น จำนวน 2 แผน รวม 8 ชั่วโมง มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสม ตั้งแต่ 4 ขึ้นไป

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบวัดความสามารถการคิดวิเคราะห์ เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยแบบวัดจะกำหนดเหตุการณ์ 5 เหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์ใช้แบบทดสอบชนิดปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.80–1.00 มีความยาก (p) อยู่ระหว่าง 0.20–0.80 ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.20–0.60 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.93 สำหรับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง ประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น โดยแบบวัดจะกำหนดเหตุการณ์ 5 เหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์ใช้แบบทดสอบชนิดปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 6 ข้อ รวมทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง มีความยากอยู่ระหว่าง 0.20–0.77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.25–0.69 และความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.90 สำหรับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

2.3 แบบสะท้อนการเรียนรู้จากภาพยนตร์ ใช้สำหรับผู้เรียนบันทึก มีลักษณะเป็นข้อคำถามปลายเปิด สำหรับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

2.4 แบบประเมินพฤติกรรมความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ (semi structured interview) 4 ด้าน ประกอบด้วย การช่วยเหลือ จำนวน 3 ข้อ การเป็นผู้นำ จำนวน 4 ข้อ ความรับผิดชอบ จำนวน 4 ข้อ การแก้ปัญหาคัดแย้ง จำนวน 3 ข้อ สำหรับผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ และผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้ศึกษาคำนี้ถึงจริยธรรมการทำวิจัยในมนุษย์และได้ผ่านการรับรองการทำวิจัยในมนุษย์ในเอกสารเลขที่ SRU-EC2023/006

2. ผู้ศึกษาทำหนังสือขออนุญาตคณะครุศาสตร์ซึ่งเป็นสถานที่ในการทำวิจัย และแจ้งไปยังกลุ่มตัวอย่างในการดำเนินการวิจัย เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจถึงบทบาทของนักศึกษาในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้ศึกษาดำเนินการสอนนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 แผน โดยดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นเวลา 8 ชั่วโมง

4. นักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำแบบทดสอบก่อนเรียน ทำแบบการวัดความสามารถ การคิดวิเคราะห์ ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ทำแบบสะท้อนการเรียนรู้จากภาพยนตร์ จำนวน 1 ชั่วโมง

5. ผู้ศึกษานำคะแนนที่ได้ทั้ง 2 ส่วนไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้ Independent samples t-test

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้ Independent samples t-test

ผลการวิจัย

บทความวิจัย เรื่อง การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้สื่อภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นำเสนอ 2 ประเด็น

ประเด็นแรก คือ ผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	คนที่ ใช้ภาพยนต์ ร่วมกับ วิธีการทาง ประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)
1	28	19	11	28	20	21	28	19
2	27	18	12	29	22	22	27	18
3	29	20	13	27	18	23	29	20
4	26	21	14	28	19	24	30	22
5	30	17	15	30	21	25	28	19
6	27	19	16	29	20	26	29	21
7	28	20	17	28	18	27	27	20
8	29	18	18	27	19	28	30	19
9	30	21	19	30	21	29	28	18
10	26	19	20	29	20	30	29	20
เฉลี่ย			28.3			19.5		

จากตารางที่ 1 พบว่า คะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์หลังเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ เฉลี่ย 28.3 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	S.D.	t	df	p
ใช้ภาพยนต์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์	30	30	28.3	1.3	27.34	58	< .001
วิธีการสอนแบบปกติ	30	30	19.5	1.5			

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 28.3 คะแนน (S.D. = 1.3) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบปกติที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 19.5 คะแนน (S.D. = 1.5) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t = 27.34, p < .001$)

กล่าวคือ ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์มีความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์สูงกว่าผู้เรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการแบบปกติอย่างชัดเจน ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่า การใช้ภาพยนตร์ประกอบการเรียนรู้ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นแนวทางที่ส่งเสริมพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประเด็นที่สอง คือ ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ดังตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 3 ผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของกลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

คนที่	ใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	วิธีการสอนแบบปกติ (30 คะแนน)	คนที่	ใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	วิธีการสอนแบบปกติ (30 คะแนน)	คนที่	ใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ (30 คะแนน)	วิธีการสอนแบบปกติ (30 คะแนน)
1	26	20	11	26	21	21	26	20
2	25	19	12	25	19	22	25	19
3	27	21	13	27	20	23	27	21
4	24	18	14	26	19	24	26	19
5	25	19	15	25	18	25	25	18
6	26	20	16	24	19	26	24	20
7	27	22	17	27	20	27	27	19
8	24	18	18	26	21	28	26	21
9	25	19	19	25	19	29	25	18
10	27	20	20	27	18	30	27	20
กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์						ร้อยละ 85.77		
กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ						ร้อยละ 65.00		

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 27 คะแนน ต่ำสุดอยู่ที่ 24 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.73 คะแนน หรือร้อยละ 85.77 และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรกติ คะแนนสูงสุดอยู่ที่ 22 คะแนน ต่ำสุดอยู่ที่ 18 คะแนน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.50 คะแนน หรือร้อยละ 65.00

ตารางที่ 4 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยของ กลุ่มที่เรียนโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์กับกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรกติ

การทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	ค่าเฉลี่ย	sd	t	df	p
ใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์	30	30	25.73	1.05	22.40	58	< .001
วิธีการสอนแบบปรกติ	30	30	19.50	1.11			

จากตารางที่ 4 พบว่า นักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยหลังเรียนเฉลี่ย 25.73 คะแนน (S.D. = 1.05) ซึ่งสูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรกติที่มีคะแนนเฉลี่ย 19.50 คะแนน (S.D. = 1.11) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($t(58) = 22.40, p < .001$)

อภิปรายผลการวิจัย

ประเด็นแรก การจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยโดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ ทำให้ความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงว่าการใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์ไทยสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น เป็นการสร้างความสมดุลการเรียนรู้ด้วยการนำเข้าข้อมูลที่เห็นด้วยตาและรับข้อมูลในรูปแบบเสียงสอดคล้องกับทฤษฎีรหัสคู่ (Dual-coding theory) โดยผู้เรียนเรียนรู้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ผ่านการดูภาพยนตร์และนำเรื่องราวที่ได้รับจากภาพยนตร์มาผ่านกระบวนการตีความและทำความเข้าใจเพื่อคาดเดาทิศทางของเนื้อเรื่อง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนชมภาพยนตร์ไประยะเวลาหนึ่งจะสามารถคาดเดาเหตุการณ์สำคัญ

และเริ่มแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ก่อนจะนำข้อมูลทั้งหมดไปสู่การสืบค้น วิเคราะห์ ประเมินค่าหลักฐาน เพื่อนำไปสู่การตอบคำถามได้ตรงประเด็น ทั้งหมดแสดงถึงขั้นตอนของวิธีการทางประวัติศาสตร์ ที่เน้นการฝึกทักษะด้านการคิดวิเคราะห์และการจับประเด็นสำคัญของเรื่องราว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tosila (2012) ที่เสนอว่า การฝึกทักษะการคิดของผู้เรียนสามารถพัฒนาได้จากการตั้งคำถามสำคัญ ตั้งสมมติฐาน วิเคราะห์ เปรียบเทียบ ตีความหลักฐานและฝึกเชื่อมโยงข้อมูลก่อนนำเสนอในรูปแบบของเส้นเวลา อีกทั้งยังเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ให้เกิดความสุขซึ่งมีส่วนกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ในการตั้งคำถามเกี่ยวกับ เหตุการณ์ สถานที่ ตัวละคร นับเป็นกิจกรรมกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความริเริ่มในการใช้เหตุผลหาความเป็นไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Patthanaphon (2014) ว่า ความสุขเป็นปัจจัยสำคัญของการเรียนรู้ เมื่อมีความสุขแล้วจะเกิดการเรียนรู้ เมื่อเกิดการเรียนรู้แล้วย่อมมีความสุขเป็นวงจรต่อเนื่องกัน

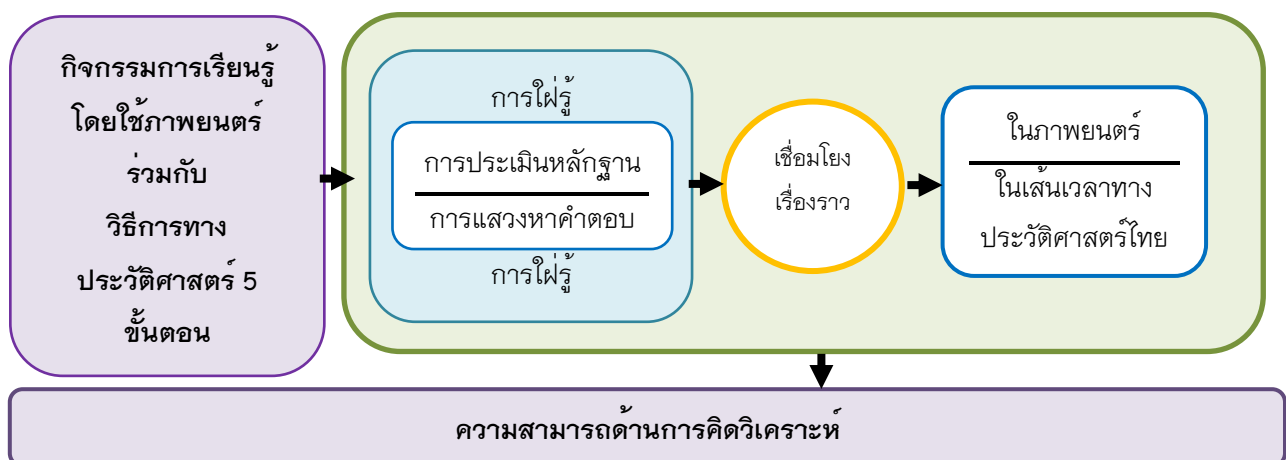
ประเด็นที่สอง ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 กลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการเรียนรู้ที่การประยุกต์ใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ เพราะการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนที่เน้นความสัมพันธ์แต่ละขั้นเกี่ยวเนื่องถึงกันและมีองค์ประกอบย่อยที่เหมาะสมต่อผู้เรียน คือ 1.การกำหนดคำถามสำคัญและตั้งสมมติฐานที่ปรากฏในภาพยนตร์และเกี่ยวข้องกับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ 2.ระบุแหล่งที่มาของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในภาพยนตร์กับหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากที่อื่น ๆ พร้อมทั้งเปรียบเทียบคุณสมบัติของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏในภาพยนตร์ 3.วิเคราะห์ ประเมินค่าความแตกต่างระหว่างข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง ที่ได้รับมาจากการประเมินหลักฐานทางประวัติศาสตร์ รวมถึงการแสดงผลในการประเมินคุณค่าของหลักฐานถึงความน่าเชื่อถือ 4. ตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากภาพยนตร์และหลักฐานทางประวัติศาสตร์จากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ จะต้องสัมพันธ์กับบริบทที่เกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ 5.นำเสนอข้อมูลให้สอดคล้องกับหลักฐานและมิติเวลาทางประวัติศาสตร์

เมื่อผู้เรียนได้รับการฝึกฝนและมีส่วนร่วมตามการจัดการเรียนรู้ซ้ำ ๆ หลายครั้งอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้เรียนได้รับการฝึกกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการศึกษาในวิชาประวัติศาสตร์ไทย จึงเป็นสาเหตุให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างความเข้าใจ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องในบทเรียน จึงเป็นเหตุให้ผู้เรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่องประวัติศาสตร์สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้นสูงกว่าผู้เรียนกลุ่มที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบปรกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกระทรวงศึกษาธิการ Bureau of Academic Affairs and Educational Standards (2551) ที่อธิบายว่า วิธีการ

ทางประวัติศาสตร์เป็นขั้นตอนในการหาข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ ที่เกิดจากการค้นคว้าหลักฐานที่เป็นเอกสารและหลักฐานประเภทอื่น ๆ นำมาศึกษาเข้าด้วยกันเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Samphaonont, Thongsorn & Romsye (2023) ที่ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่สอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ระดับชั้น ม.2 จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยวิธีการสอนปรกติอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกทั้งในขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนในฐานะนักวิจัยจะคอยกระตุ้นคำถามในการสร้างความรู้พื้นฐานให้กับผู้เรียนโดยการใช้ประสบการณ์เดิมในการช่วยทำความเข้าใจสิ่งที่จะศึกษา แม้ผู้เรียนบางคนจะไม่มีประสบการณ์ในเรื่องที่จัดการเรียนรู้แต่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันจะเป็นการช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอนเป็นประจำจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่จัดเรียงลำดับความสำคัญ เข้าใจเข้าถึงรูปแบบและวิธีการคิดได้อย่างเป็นระบบ ซึ่งเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ให้เกิดตรงต่อผู้เรียน ประกอบกับความสนุกสนานที่ได้รับจากการชมภาพยนตร์ จะยิ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีเจตคติที่เปลี่ยนไปต่อรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ซึ่งกระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดสามารถช่วยแก้ไขปัญหาความซ้ำซากจำเจ สามารถตอบโจทย์เป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาในรายวิชาประวัติศาสตร์ต่อไปในอนาคต

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย ของผู้เรียนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ 5 ขั้นตอน ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากแผนภาพ แสดงถึงกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีรูปแบบ ขั้นตอนที่ต้องเชื่อมโยงและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆที่ปรากฏในภาพยนตร์กับ เรื่องราวที่เกิดขึ้นในเส้นเวลาประวัติศาสตร์ โดยใช้การวิเคราะห์สังเคราะห์อย่างละเอียด ภาพยนตร์จะเป็น ส่วนกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ ตำราเรียน ถึงแม้จะ ดูเหมือนเป็นการเพิ่มภาระงานให้มากขึ้น แต่ผู้เรียนกลับให้ความสนใจใฝ่เรียนรู้ร่วมกันในการแสวงหา คำตอบ

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความจะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทาง ประวัติศาสตร์ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงซึ่งมีความสอดคล้องกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะต่าง ๆ อย่างรอบด้าน กิจกรรม การเรียนรู้ในครั้งนี้สามารถพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน และสามารถกระตุ้น ให้ผู้เรียนเกิดการใฝ่เรียนรู้ด้วยตนเอง จนนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ใหม่เพื่อนำไปต่อยอด สื่อสาร และ ประยุกต์ใช้กับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในอนาคตได้มีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผู้สอนที่สนใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ภาพยนตร์ร่วมกับวิธีการทางประวัติศาสตร์มา ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาประวัติศาสตร์ ต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมที่มี ขั้นตอนเฉพาะ ประเด็นสำคัญหลัก คือ การคัดเลือกภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์จะต้องมีความสัมพันธ์กับ ประเด็นเนื้อหาสาระ รวมถึงการวิเคราะห์ถึงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ปรากฏขึ้นในภาพยนตร์ อีกทั้ง การสำรวจแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่สัมพันธ์กันและต้องมีความหลากหลายครอบคลุมในประเด็นที่ ผู้เรียนต้องทำการศึกษา อีกทั้งผู้สอนต้องกระตุ้นผู้เรียน โดยการตั้งคำถาม การยกตัวอย่าง เพื่อส่งต่อให้ ผู้เรียนเกิดการระดมความคิด วิเคราะห์ ตีความ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะการ คิดวิเคราะห์

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทักษะด้านการคิดขั้นสูงเป็นทักษะที่มีความซับซ้อนที่ต้องอาศัยการฝึกฝน โดยเริ่มต้นจากการคิดวิเคราะห์ ซึ่งรูปแบบการสอนเดิมที่เคยปฏิบัติมามากให้ผู้เรียนเริ่มต้นด้วยการท่องจำ และให้ผู้เรียนสรุปความในรูปแบบการจดบันทึกก่อนทำแบบฝึกหัดท้ายบท ซึ่งการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ไม่สามารถพัฒนาด้านการคิดวิเคราะห์ได้ จึงควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลาย เพื่อพัฒนาทักษะการคิดในระดับต่อไป

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและเชื่อมั่นในตนเอง โดยผู้สอนสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ในการกระตุ้นผู้เรียน เช่น การตั้งคำถามเป็นรายบุคคล การตั้งคำถามด้วยหลักการตั้งคำถามประเภทต่าง ๆ หรือการให้ผู้เรียนระดมสมอง

References

- Bureau of Academic Affairs and Educational Standards. (2008). *Core Curriculum for Basic Education B.E. 2551 and the Standards and Indicators* (Revised B.E. 2560). Ministry of Education, Thailand.
- Kaewpuang, P. (2020). *Science of social studies learning management*. Chulalongkorn University Press.
- Kalka, S. & Phumpud, P. (2013). Nursing students' attitudes toward the use of films in teaching psychiatric nursing course. *Research and Innovation Journal of Nursing*, 19(1), 102–113. Retrieved from <https://he02.tcithaijo.org/index.php/RNJ/article/view/9114/7836>
- Khammani, T. (2021). *Pedagogy: Knowledge for organising effective learning processes* (25th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Laolearn-dee, W. (2011). *Models and strategies of instructional management to develop thinking skills* (9th ed.). Silpakorn University.
- Mulkham, S. (2014). *Strategies for teaching synthesis thinking* (5th ed.). Phapphim Printing House.
- National Education Act (No. 4), 2019. (2019, April 26). *Royal Gazette*, 136(57 A), 49–53.
- Ngamsanit, S. (2005). *Analysis of film viewers: Teaching materials for the film management course*. Sukhothai Thammathirat Open University.
- Nitiketpricha, C. M. L. (2016). *Teaching history technique and methodology* (6th ed.). Chulalongkorn University Press.

- Office of the Basic Education Commission. (2015, January 19). *Policy of the Office of the Basic Education Commission for the fiscal year 2015*. <https://www.thailibrary.in.th/2015/01/19/obec-plan-2558/>
- Patthanaphon, M. (2014). *Instructional management that fosters thinking skills and joy in learning* (2nd ed.). Charansanitwong Publishing.
- Royal Institute of Thailand. (2003). *Royal Institute Dictionary* (1999 Edition). Nan Mee Books Publications.
- Samphaonont, W., Thongsorn, P. & Romsye, P. (2023). Development of critical thinking ability in a history course by using historical methods for lower secondary school students (Grade 8). *e-Journal of Education Studies, Burapha University*, 5(1), 80–94. <https://so01.tcithaijo.org/index.php/ejes/article/view/264580>
- Sitthithanyakit, P. (2000, November 13). Thai teachers' misconceptions in history teaching. *Daily News*, p. 12.
- Thongkliang, P. (2019). *Effects of exercises with films on English listening skills of Grade 9 students* [Unpublished M.Ed. thesis, Silpakorn University].
- Tosila, C. (2012). Instructional process by using historical method and the systematic approach of 1st-, 2nd-, and 3rd-order documents: Guides to develop students' historical thinking skills. *Journal of Education, Silpakorn University*, 10(2), 45–60. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/suedujournal/article/view/97979>
- Vallibodhom, S. & Sornsiri, W. (2014). *Telling Local History for Children's Love of Their Homeland*. Lek Prapai Viriyaphan Foundation.